

Wpływ Banku Światowego na proces transformacji gospodarczej w Polsce - case studies

Wstęp

Upowszechnianie zasad demokracji i wolnego rynku po II wojnie światowej, a przede wszystkim procesy globalizacyjne przyczyniły się niewątpliwie do zmiany sytuacji na świecie. Państwa, organizacje międzynarodowe i pozarządowe oraz inne podmioty zaangażowane w międzynarodową współpracę i udzielanie pomocy rozwojowej musiały sprostać wielu przeszkodom w aspektach prawnych, ekonomicznych, społecznych czy ochrony środowiska naturalnego.

Ewolucję tempa rozwoju należy upatrywać na tle zmian obejmujących przenoszenie dóbr rzeczowych i środków finansowych, ale także w polityce handlowej, czy inwestycyjnej. Zmiany kierunku działań wymagają zaangażowania wszystkich uczestników życia międzynarodowego, które powinny ze sobą ściśle współpracować. Udzielenie wsparcia zarówno finansowego, jak i technicznego przyczyniło się niebywale do wzrostu rozwoju społeczno – gospodarczego wielu państw w różnych częściach świata.

Międzynarodowe organizacje finansowe posiadają znaczący udział we wspieraniu trwałego, zrównoważonego rozwoju w świecie. Upowszechniają międzynarodowe zasady i normy finansowe zmierzając do wzrostu przejrzystości gospodarki światowej, stanowiące główny element strategii przeciwdziałania kryzysom czy mechanizmom wczesnego ostrzegania.

Fundamentalnym celem artykułu jest przedstawienie charakteru współpracy Polski z Bankiem Światowym (BŚ), szczególnie w aspekcie realizacji projektów, polegających na udzieleniu pomocy finansowej Polsce. Wskazany cel czyni koniecznym dokonanie przeglądu działań podjętych na terenie Polski przez BŚ, w tym ukazanie ewolucji, celów i obszarów działalności Banku.

By móc w pełni wyczerpać prezentowany temat, zastosowane zostaną metoda historyczna i statystyczna. Zadaniem metody historycznej w nauce jest ustalenie w jaki sposób powstały dane przepisy, w jakich latach obowiązywały, ale także ich źródła m.in. wynikające z literatury prawa, z działalności organizacji międzynarodowych. Zostaną poddane analizie przepisy prawa polskiego, europejskiego jak i międzynarodowego regulujące działalność Banku Światowego w Polsce. W oparciu o metodę statystyczną stworzona zostanie charakte-

* Mgr, Katedra Prawa Międzynarodowego, Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku, iwakuluk@gmail.com

** Mgr, Katedra Prawa Międzynarodowego, Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku, ewelina.gruszewska@gmail.com

rystyka środków finansowych przekazanych Polsce przez BŚ, ze szczególnym uwzględnieniem obecnie realizowanych projektów.

Podjęcie proponowanej tematyki w Polsce wydaje się niezwykle zasadne m.in. z punktu widzenia – państwa, które przeszło proces transformacji – mającego odpowiedzialność za bezpośrednie zapewnienie korzystnych relacji ze strony Unii Europejskiej. Polska zainteresowana jest jednocześnie, ze względów politycznych, społecznych i gospodarczych, rozwojem innych państw przez proces realnej integracji. Badanie instytucji BŚ wydaje się zatem szczególnie ważne, a samo znaczenie BŚ jest niepodważalne.

1. Wyzwania i możliwości współczesnego świata w kontekście powstania Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju

Globalna luka rozwojowa w dalszym ciągu stanowi skomplikowany problem, przed którym stają współczesne organizacje międzynarodowe. Pomoc udzielana przede wszystkim przez państwa należące do Banku Światowego odgrywa istotną rolę, przede wszystkim w obszarach ochrony środowiska, edukacji, ochrony życia i zdrowia oraz walki z biedą.

Współczesna gospodarka światowa charakteryzuje się bardzo gęstą siecią powiązań. Podmioty w niej występujące funkcjonują na różnych płaszczyznach: finansowych, gospodarczych, handlowych. Jednym z elementów mających wpływ na zakres i charakter tych powiązań są międzynarodowe organizacje finansowe, które z jednej strony kształtują procesy globalizacyjne we współczesnym świecie, z drugiej zaś są ich bezpośrednim efektem.

Powołanie do życia Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (*International Bank for Reconstruction and Development – IBRD*), określanego „Bankiem Światowym”¹, stało się wynikiem ustaleń zawartych podczas Monetarniej i Finansowej Konferencji Narodów Zjednoczonych z *Bretton Woods* (oficjalna nazwa: „*Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Walutowych i Finansowych*”) [Budnikowski, 2006, s. 366], która odbyła się w dniach 1 – 22 lipca 1944 r., w stanie New Hampshire (USA) [Naruszewicz, Czerewacz, 2003, s. 366]. Przedstawiciele 44 państw brali udział w jej obradach², były to m.in. Sta-

¹ Termin „Bank Światowy” (“World Bank”) po raz pierwszy użyto na określenie Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (The International Bank for Reconstruction and Development- IBRD) w raporcie Konferencji z Bretton Woods, opublikowanym w „The Economist” 22 czerwca 1944 r. Określenie pojawiło się także w spotkaniu Zarządu (Boards of Governors) Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Międzynarodowego Funduszu Walutowego (International Monetary Fund- IMF), które miało miejsce w Savannah, Stanie Georgia, w marcu 1946 r. pod oficjalną nazwą „World Found and Bank Inaugural Meeting”. Następnym spotkaniem było pojawienie się nazwy “World Bank” w kilku dziennikach, m.in. „The Washington Post”. Pojęcie, które na początku było przydomkiem, stało się od 1975 r. oficjalnym skrótem na określenie Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (International Development Association – IDA). Powszechnie terminu „Bank Światowy” (“World Bank”) używa się na określenie jedynie IBRD i takie założenie zostało przyjęte w niniejszym artykule [The International Bank for Reconstruction and Development, 2003, s. 11].

² W literaturze pojawiają się rozbieżności co do ilości państw uczestniczących w Konferencji.

ny Zjednoczone, Związek Radziecki, Wielka Brytania, Francja, Indie, Chiny i Polska.

Postanowienia konferencji zmierzały do ustanowienia kompleksowych ram gospodarki światowej. Efektem było powołanie do życia dwóch organizacji międzynarodowych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego, mających za zadanie współpracę i koordynowanie działań wspólnoty międzynarodowej w zakresie finansów międzynarodowych i pomocy gospodarczej [Budnikowski, 2006, s. 366].

W instytucjonalnej architekturze świata szczególną pozycję zajmują obecnie obie międzynarodowe organizacje finansowe. Początkowo podmioty wyspecjalizowały swój zakres działalności do kreowania oraz utrzymywania porządku gospodarczego na świecie, przede wszystkim w powojennym okresie II wojny światowej. Po wielu latach intensywnej działalności i wykonywania obowiązków statutowych, wykreowały one system bodźców i impulsów udzielając różnorodnej pomocy państwom na całym świecie [Wróblewski, 2009, s. 258].

Umowa założycielska IBRD weszła w życie 27 grudnia 1945 r., po jej ratyfikacji przez 28 państw. Bank Światowy rozpoczął swoją działalność 25 czerwca 1946 r. Licząc 45 członków założycieli w 1947 r., 32 stanowiły kraje europejskie i latynoamerykańskie. W kolejnej dekadzie dołączyły kraje azjatyckie. Po uzyskaniu niepodległości kraje afrykańskie (1976 r.) – wówczas członkostwo banku wynosiło 106 krajów. Dzisiaj członkami Banku jest 187 krajów (w tym Polska) [Greta, Kostrzewska – Zielińska, Pomykański, 2002, 172].

2. Cele i główne obszary działalności Banku Światowego i ich modyfikacja na przestrzeni lat

Konsekwencją II wojny światowej były ogromne zniszczenia państw na całym świecie. Bank Światowy starał się naprawić szkody poprzez odbudowę dróg, połączeń komunikacyjnych, systemów energetycznych i innych podstawowych dziedzin gospodarki, głównie w Europie i Japonii. Wkrótce wsparcie rozwijających się krajów w pobudzeniu ich sił wytwórczych, a mianowicie Azji, Ameryki Łacińskiej i Afryki zostały określone jako cele statutowe Banku [Naruszewicz, Czerewacz, 2003, s. 48].

Działań naprawczych dokonywano w głównej mierze poprzez wprowadzanie ułatwień w zagranicznych inwestycjach kapitałowych udzielając gwarancji, uczestnictwie w pożyczkach oraz innych inicjatywach realizowanych przy współudziale kapitału prywatnego. Priorytetami są długofalowy i zrównoważony rozwój, utrzymywanie równowagi bilansów płatniczych, udzielanie i gwarantowanie pożyczek międzynarodowych z innych źródeł, w których preferowane są niezwłoczne projekty inwestycyjne.

Lata 80. i 90. ubiegłego stulecia przyniosły nowe wyzwania stawiane IBRD. Bieda na terenach byłych kolonii, powstawanie nowych państw (jako skutek rozpadu Związku Radzieckiego), w tym zmian politycznych i gospodarczych doprowadziły do pogłębienia podziału świata na grupy biednych i boga-

tych. Nieustannie narastające problemy doprowadziły do określenia kolejnych celów działalności Banku. Są to m.in. [Gębska, 2010]:

- udzielenie pomocy krajom zacofanym gospodarczo w reorganizacji rolnictwa, dążąc do likwidacji niedożywienia i ograniczenia sfer ubóstwa,
- pośrednictwo między państwami a prywatnymi inwestorami w celu zapewnienia pracy ludności oraz poprawa infrastruktury w każdym państwie i tworzenie warunków do zapewnienia długotrwałego rozwoju i budowania możliwości do samodzielnego i stabilnego istnienia krajów.

Organizacja koncentruje się co więcej na dążeniu do utrzymania i przywracania prawidłowej polityki makroekonomicznej poprzez rosnącą podaż pieniądza, podtrzymaniu realnego kursu walut, ograniczaniu deficytów budżetowych, popieraniu inwestycji zagranicznych, liberalizacji handlu, znoszeniu ograniczeń, rozwoju infrastruktury, licencjonowaniu obrotu gospodarczego, określaniu praw własności, czy angażowaniu się w edukację i opiekę zdrowotną [Kisiel – Łowczyk, 1997, s. 334].

Wspiera on także rządy poszczególnych państw w tworzeniu efektywnego i zapewniającego wysoką jakość systemu usług społecznych [Żabińska, 2007, s. 15].

Do najbardziej znanych i najważniejszych haseł nt. działalności Banku Światowego należy zaliczyć wypowiedź: „Naszym marzeniem jest świat wolny od ubóstwa. Jeśli postąpimy teraz z realizmem i przezornością, jeśli pokażemy odwagę, jeśli pomyślimy globalnie i odpowiednio ulokujemy nasze zasoby, możemy dać naszym dzieciom spokojniejszy i sprawiedliwszy świat. Jedyne, gdzie cierpienie zostanie zmniejszone. Gdzie wszystkie dzieci będą miały świadomość nadziei. To nie jest tylko marzenie. To jest nasza odpowiedzialność.”³

O kierunku w jakim zmierza Bank Światowy świadczy, przytoczona wypowiedź. Obecnie Bank przeszedł szereg zmian, nie przypominając organizacji, która pomagała powojennej Europie. Skoncentrowanie działań organizacji na niezwykle ważnych problemach pozwala stwierdzić, iż cele działalności ewoluują wraz ze zmianami zachodzącymi na przestrzeni lat.

Bank Światowy do najważniejszych zakresów swojej działalności zlicza [Rymarczyk, 2010, s. 327]:

- inwestycje w ludzi, ze szczególnym wskazaniem na zapewnienie ochrony zdrowia i edukacji,
- działalność na rzecz ochrony środowiska,
- stymulowanie rozwoju sektora prywatnego,
- wzmocnianie zdolności działalności rządów poszczególnych państw,
- promowanie reform gospodarczych.

Bank będzie kierował się we wszystkich decyzjach wyżej określonymi celami⁴.

³ Zdanie to po raz pierwszy wypowiedział dnia 15 lipca 1997 r. przez ówczesnego Prezesa Banku Światowego – Jamesa Wolfensohna [The World Bank, 2008, s. 260].

⁴ Umowa o utworzeniu Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju Gospodarczego, zawarta w Bretton Woods 22 lipca 1944 r. Dz.U. 1948, nr 40, poz. 292.

Współcześnie na konferencjach Organizacji Narodów Zjednoczonych zostało przyjętych kilka nowych założeń (określanych także jako cele) XXI wieku. Milenijne Cele Rozwoju (ang. *Millennium Development Goals, MDG*), to osiem idei, które 192 członków ONZ zobowiązało się osiągnąć w ramach Projektu Milenijnego ONZ. Bank Światowy pomaga w ich osiągnięciu, a także nadzoruje ich realizację w niektórych krajach⁵.

Po ponad 50 latach działalności Banku, doświadczenie potwierdziło słuszność dotąd zakładanych celów.

3. Działalność Banku Światowego na przykładzie Polski

3.1. Historia przystąpienia Polski do Banku Światowego

Pierwsze kontakty pomiędzy Polską a Bankiem Światowym można odnotować w 1944 roku, kiedy to miała miejsce konferencja międzynarodowa w *Bretton Woods*. Polska przystąpiła do MFW i BŚ posiadając 1,52 % ogółu głosów, co stanowiło udział w wysokości 125 mln dol.

W 1950 roku pojawiło się kilka powodów, dla których Polska wystąpiła z Międzynarodowego Funduszu Walutowego, a tym samym także z członkostwa w Międzynarodowym Banku Odbudowy i Rozwoju. Funkcjonujący konflikt polityczny pomiędzy Wschodem a Zachodem, odmowa udzielenia pożyczki w wysokości 600 mln dol. na odbudowę zniszczeń wywołanych przez II wojnę światową, mimo iż na ten cel miały być przeznaczone środki, co było konsekwencją nie przekazania pełnej sumy udziałów, doprowadziły do sytuacji, w której 14 marca 1950 r. Polska wystąpiła z MFW i BŚ [Parzymiesa, Popiuk – Rysińska, 2002, s. 134].

Zmiana polityki Polski uległa zmianie dopiero po trzydziestu latach. Według obowiązujących zasad Polska złożyła w listopadzie 1981 r. wniosek o ponowne przystąpienie do MFW, tym samym Polska po raz kolejny aplikowała o przyjęcie w poczet członków Banku Światowego. Tymczasem zakończenie negocjacji i powrót do BŚ nastąpił dopiero 12 czerwca 1986 roku.

Od 1989 roku rozpoczyna się czas intensywnego wsparcia pożyczkowego. Bank Światowy stał się największym wierzycielem Polski, a Polska największym beneficjentem Banku w Europie Środkowo – Wschodniej [Ambukita, Munyama, 2002, s. 40].

3.2. Cele i główne obszary działalności Banku Światowego w Polsce

Bank Światowy intensywnie wspiera zmiany wprowadzane do polskiej gospodarki od 1990 roku. Jednym z celów jest również wzmocnienie perspektywy stałego rozwoju i wzrost stopy życiowej mieszkańców Polski.

Według Banku Światowego w Polsce jego misją jest pomoc w ukończeniu procesu transformacji w celu zbudowania gospodarki rynkowej i wykorzystania szansy, jaką jest członkostwo w Unii Europejskiej. Ponadto [www.worldbank.org.pl, dostęp: 01.01.2012]:

⁵Szerzej: Oficjalna strona Organizacji Narodów Zjednoczonych: <http://www.unic.un.org/pl/cele.php>, stan na dzień 01.01.2012 r.

- 1) przyczynianie się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego,
- 2) pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- 3) pomoc w walce z korupcją,
- 4) pomoc w budowie gospodarki opartej na wiedzy,
- 5) pomoc w reformowaniu krajowego systemu zamówień publicznych,
- 6) działanie na rzecz czystego powietrza,
- 7) wsparcie reformy górnictwa: pomoc w usprawnianiu sieci drogowej,
- 8) udzielenie pomocy Polsce podczas usuwania skutków powodzi z 1997 r.

Współpracę Polski z Bankiem Światowym można podzielić na dwa okresy [Ambukita, Munyama, 2002; Latoszek, Proczek, 2001, s. 244]. Pierwszy z nich datuje się od 1989 roku do 1997 (czas najtrudniejszej przebudowy polskiej gospodarki). Drugi od 1997 roku, to okres ukierunkowany na współpracę i wspieranie Polski w jej dążeniach do uzyskania członkostwa w Unii Europejskiej i włączenia procesów integracyjnych w ramach Unii. W pierwszym z tych okresów Polska otrzymywała bardzo poważne środki od Banku Światowego w wiele sektorów gospodarki. Jednak z biegiem lat zaczęła przyciągać więcej prywatnego kapitału oraz uzyskiwać wsparcie z Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Unii Europejskiej.

3.3. Współczesne kierunki współpracy Polski z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju

Obecne zaangażowanie Banku Światowego w Polsce jest zgodne ze sformułowaną, na lata 2009 – 2013, Strategią Partnerstwa (*Country Partnership Strategy*). Do strategicznych filarów współpracy zalicza się reformy sektora publicznego, czy integrację społeczną i przestrzenną, w postaci wprowadzanych reform sektorów społecznych (rynek pracy i ochrona społeczna, edukacja, zdrowie i długoterminowa opieka medyczna). Ważnym aspektem są także rozwój regionalny (rozwój infrastruktury, realizacja usług społecznych; monitoring i ocena) oraz globalne dobra publiczne, np. zmiany klimatu (efektywność energetyczna, zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, transport, inwestycje zazieleniające) i stabilność sektora finansowego (testy obciążeniowe dla banków; ułatwione warunki kredytowania). Dodatkowo Bank zwraca uwagę na rozwój i konkurencyjność przez poprawę środowiska rozwoju sektora prywatnego (deregulacja, PPP, prywatyzacja, uproszczenie administracji podatkowej, aspekty genderowe) oraz wsparcie infrastruktury (konserwacja i remonty, reformy strategiczne i pożyczki inwestycyjne w celu poprawy transportu miejskiego).

4. Wybrany przykład działalności Banku Światowego w Polsce – case studies

Rola Banku Światowego w transformacji polskiej gospodarki jest znaczna. Dzięki członkostwu w Grupie Banku Światowego Polska uzyskała pomoc finansową i wsparcie wielu projektów, które miały na celu wprowadzenie reform strukturalnych i wzrostu gospodarczego, w tym procesu integracji z Unią Europejską.

Bank Światowy jest jednym z największych kredytodawców (ponad 80%) spośród innych międzynarodowych organizacji udzielających Polsce kredytu [Chrabonszczewska, 2005, s. 122].

Sama pomoc Banku Światowego jest szczególnie cenna przy realizowaniu projektów infrastrukturalnych o charakterze niekomercyjnym, np. związanych ze środowiskiem naturalnym czy bezrobociem. Współpraca Banku Światowego z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, czy Europejskim Bankiem Inwestycyjnym wpływa na koordynację pomocy czy unikaniu podwójnego finansowania podobnych projektów.

Bank Światowy dysponuje zinstytucjonalizowanym systemem udzielania pomocy opartym na sprawdzonych w świecie standardach i procedurach. Wykorzystując potencjalne możliwości Polski w określonych dziedzinach przekłada się je na zwiększenie szans rozwoju przedsiębiorstw, organizacji i innych instytucji. Istotna rola współpracy rozwojowej Polski z Bankiem Światowym pozwoliła na realizację jego celów.

Jako wzorcowy przykład działania BŚ w Polsce można wskazać projekt „The Odra River Flood Protection Project (ORFPP)”⁶. Projekt zatwierdzono 21.03.2007 r. Działania w ramach projektu rozpoczęto 09.07.2007 r., natomiast zakończenie zaplanowano na 30.11.2014 r.

Tablica 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację projektu „The Odra River Flood Protection Project” (w milionach EURO)*:

Finansujący podmiot	Finansowane środki	Wyplacone środki	Niewyplacone środki
Rząd polski	30.0	5.0	25.0
Bank Światowy	140.1	14.2	125.9
Bank Rozwoju Rady Europy	204.9	13.0	191.9
Unia Europejska	130.0	0.0	130.0
Ogólny koszt projektu	505.0	32.2	472.8

*Wydatkowane przez Bank Światowy z dnia 25 sierpnia 2011 roku.

Źródło: [http://web.worldbank.org, dostęp: 01.01.2012].

„The Odra River Flood Protection Project (ORFPP)” został opracowany w celu zapewnienia lepszej ochrony, w tym utraty życia i szkód majątkowych spowodowanych przez powódzie, ludności w województwach śląskim, opolskim, dolnośląskim w południowo – wschodniej części Polski. Projekt dotyczy w szczególności miasta Wrocławia i okolic. Obszary te są silnie dotknięte nawracającymi katastrofalnie powodziąmi, ostatnia miała miejsce w roku 1997. Na realizację projektu przeznaczono 505 milionów euro (tablica 1). Projekt będzie osiągał cel poprzez trzy główne elementy:

1. Remont i modernizację wałów przeciwpowodziowych, skarp rzeki i innej infrastruktury rzeki.

⁶ Nr projektu 086768.

2. Budowę z retencji powodziowej suchego polderu (zbiornik) w pobliżu miasta Racibórz.
3. Poprawę prognozowania powodzi i zarządzania powodziowego, w tym monitorowania i oceny.

Projekt będzie realizowany w czterech etapach (określanych mianem komponentów). Zapoczątkowano strukturę wdrażania oraz wyszkolono personel. Również w tej fazie, duże zespoły ekspertów (tzw. pomoc techniczna) zostały zatrudnione w celu wspierania agencji wdrażających. Pierwszy etap zakończono w 2009 roku. W drugiej fazie, zakupiono nieruchomości gruntowe niezbędne do realizacji projektu, w szczególności dla budowy nowych wałów przeciwpowodziowych suchego polderu w Raciborzu,⁷ które powstaną na Odry niedaleko od granicy z Republiką Czeską. Wymagana jest modernizacja wrocławskiego systemu poprzez poprawę wałów przeciwpowodziowych, pojemność budowli wodnych, ulepszenie transferu i zdolności przed powodzią kanału rzeki Widawy. Procedury dla tych działań powinny być zgodne z przepisami polskimi, europejskimi i Banku Światowego. W trzeciej fazie, trwającej obecnie, zadaniem do zrealizowania jest szczegółowa aktualizacja starych wzorów prac i stosowanych środowiskowych pozwoleń na budowę. Proces udzielania zamówień na roboty budowlane został rozpoczęty w sierpniu 2010 r., natomiast prace są w toku od połowy 2011 roku. Następuje poprawa zarządzania ryzykiem powodziowym, monitoringiem i jego oceną, także nadzór środowiskowy i plany działania przesiedleń. Ponadto komponent będzie obejmował wsparcie dla prognozowania powodzi oraz wdrażanie ekologicznej poprawy prac w kanale Odry. Kolejny cel obejmuje zarządzanie, pomoc techniczną i szkolenia, które wspierają rząd w realizacji i kontynuacji projektu. Udzielana pomoc BŚ dąży do osiągnięcia poziomu lepszej ochrony dla około 2,5 miliona osób na terenie Wrocławia, a także innych ośrodków miejskich i miast znajdujących się powyżej Wrocławia, takich jak Racibórz, Kędzierzyn, Koźle itp., przed ekstremalnymi umiarkowanie i częściowo epizodami powodzi. Usiłuje się również ustalić bardziej efektywny proces prognozowania powodzi i systemów zarządzania zagrożeniem powodziowym w Polsce, która pozwoli na lepsze zapobieganie wystąpieniem szkód powodziowych i minimalizacji tych szkód.

Oprócz Banku Światowego kluczowymi partnerami projektu są Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Środowiska, agencje wdrażające, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW), wojewoda i samorządy lokalne. Ponadto, dla rządu polskiego, głównymi partnerami finansowymi są Komisja Europejska i Bank Rozwoju Rady Europy.

Wspieranie szeroko zakrojonych celów Banku Światowego polega na wzmocnieniu pozycji, bezpieczeństwa i integracji społecznej (CAP)⁸. Niniejszy

⁷ Całkowita pojemność zbiornika wyniesie około 185 mm³.

⁸ Istnieją trzy zestawy celów wspieranych przez projekty Banku Światowego: MDG (Millennium Development Goals), CAP (Corporate Advocacy Priority) oraz GPG (Global Public Goods).

projekt spełnia także Milenijne Cele Rozwoju⁹ poprzez zapewnienie ochrony i równowagi środowiska naturalnego.

Misją Banku Światowego jest dążenie do spełnienia założonych celów aż do trwałego uzyskania wyników. Działania opierają się na dostarczaniu środków zaradczych, dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem, stwarzaniem możliwości, racjonalnym wykorzystaniu miejscowego środowiska, ułatwieniu nawiązywania kontaktów z sektorem prywatnym i państwowym, ale przede wszystkim nauka by miejscowa ludność sama mogła udzielić sobie nawzajem pomocy na podstawie zdobywanej wiedzy.

Zakończenie

Można śmiało stwierdzić, iż znaczenie międzynarodowych organizacji finansowych w globalnym systemie jest ogromne. Należy także zwrócić uwagę, iż organizacje międzynarodowe pomagają najbardziej potrzebującym krajom w wychodzeniu z kryzysów finansowych, dokonaniu procesu transformacji systemowej czy ubóstwa.

Powołanie do życia Banku Światowego i rolę jaką odegrał w gospodarce światowej w latach powojennych było dokonanie przeobrażeń w zakresie zachodzących procesów gospodarczych oraz wymóg uporządkowania polityki walutowej i finansowej, jak również konieczności pomocy krajom zniszczonym przez wojnę i słabiej rozwiniętym.

Intensyfikacja problemów globalnych dotyczących zadłużenia, występowania międzynarodowych kryzysów finansowych czy wreszcie biedy, głodu, chorób doprowadziła do konieczności stopniowej ewolucji celów i zadań stojących przed Bankiem Światowym.

Otrzymane wsparcie ze strony Banku Światowego Polska wykorzystuje w ramach globalnej współpracy rozwojowej konsekwentnie dążąc do zwiększania zdolności oddziaływania na arenie międzynarodowej. Pozycja kraju w świecie rośnie, a poniesienie rangi pozwala na wykorzystanie potencjalnych szans gospodarczych.

Pozytywnym aspektem jest także próba wykorzystania modelu „dobrych praktyk” i case studies przez Bank Światowy nie zapominając o problemach innych regionów świata. Można zauważyć proces zwiększania się oczekiwań wobec Polski jako dawcy pomocy rozwojowej.

Literatura

1. Ambukita E., Munyama K. (2002), *Międzynarodowe instytucje finansowe w Polsce w okresie transformacji*, Wyższa Szkoła Komunikacji i Zarządzania, Poznań.

⁹ Szefowie państw i rządów, w tym Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, zaakceptowali Milenijne Cele Rozwoju, podpisując Deklarację Milenijną we wrześniu 2000 r. Polska zobowiązała się do popierania i włączania się w działania społeczności międzynarodowej zmierzające do rozwiązania problemów globalnych o charakterze gospodarczym, społecznym i humanitarnym.

2. Article of Agreement (As amended effective February 16, 1989) – Artykuły Porozumienia z 16 lutego 1989 r. w: Naruszewicz S., Czerewacz K., Międzynarodowe instytucje finansowe wobec wyzwań współczesności, Wyd. Wyższej Szkoły Administracji Publicznej, Białystok.
3. Budnikowski A. (2006), Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
4. Chrabonszczewska E. (2005), Międzynarodowe organizacje finansowe, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa.
5. Gębska M. (2010), Bank Światowy działalność pożyczkowa, Wyd. Wyższej Szkoły Cła i Logistyki, Warszawa.
6. Greta M., Kostrzewska – Zielińska T., Pomykański A. (2002), Międzynarodowe Stosunki Ekonomiczne. Ponadnarodowe podmioty w gospodarce światowej, Łódź.
7. <http://web.worldbank.org/external/projects/main?menuPK=228424&pagePK=64283627&piPK=73230&theSitePK=40941&Projectid=P086768>
8. <http://www.worldbank.org.pl>
9. Kisiel – Łowczyk A. B. (red.) (1997), Współczesna gospodarka światowa, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
10. Kranz J. (2002), Państwa socjalistyczne w Międzynarodowym Funduszu Walutowym i Banku Światowym, „Sprawy Międzynarodowe”, nr 11, 1984, w: Parzymiesia S., Popiuk - Rysińska I. (red.), Polska w organizacja międzynarodowych, Wyd. Nauk. SCHOLAR, Warszawa.
11. Latoszek E., Proczek M. (2001), Organizacje międzynarodowe. Założenia, cele, działalność, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa.
12. Naruszewicz S., Czerewacz K. (2003), Międzynarodowe instytucje finansowe wobec wyzwań współczesności, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Białymstoku, Białystok.
13. Parzymiesia S., Popiuk – Rysińska I. (red.) (2002), Polska w organizacja międzynarodowych, Wyd. Nauk. SCHOLAR, Warszawa.
14. Rymarczyk J. (red.nauk.) (2010), Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
15. The International Bank for Reconstruction and Development (2003), *A Guide to the World Bank*, Washington D.C.
16. The World Bank (2008), *World Bank Group Historical Chronology*, Washington D.C.
17. Umowa o utworzeniu Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju Gospodarczego, zawarta w Bretton Woods 22 lipca 1944 r. Dz.U. 1948, nr 40, poz. 292.
18. Włodarczyk – Guzek W. (2002), Nasze stosunki z MFW, Bank i Kredyt, nr 11, 1994, w: Ambukita E., Munyama K., Międzynarodowe instytucje finansowe w Polsce w okresie transformacji, Wyższa Szkoła Komunikacji i Zarządzania, Poznań.
19. Wróblewski A. (2009), Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Bank Światowy wobec kryzysów walutowych, Wyd. Adam Marszałek, Toruń.

20. Żabińska J. (red.) (2007), Rola międzynarodowych organizacji finansowych w stabilizowaniu światowego systemu finansowego. Część II, Sigillum Academiae Oeconomicae, Katowice.

Streszczenie

Artykuł stanowi zarys ram współpracy udzielonej Polsce przez Bank Światowy. Dotychczasowa współpraca pomiędzy Bankiem Światowym a polskim rządem wywołuje pozytywny odbiór. W ramach pożyczek świadczone jest wsparcie rozwoju instytucjonalnego. Kształtująca się w procesie transformacji polityka państwa, w wielu dziedzinach, przy uwzględnieniu możliwości finansowych oferowanych przez Bank Światowy oraz wykorzystaniu istniejących rozwiązań instytucjonalnych odegrała istotną rolę w rozwoju gospodarczym Polski. Realizacja sformułowanych, w ramach projektów BŚ zadań, pozwoliła na współkształtowanie reguł przystąpienia do Unii Europejskiej oraz wykorzystywania jej mechanizmów w przyszłości. Efektem jest także realizacja nadrzędnych celów i interesów w krajach rozwijających się, przy jednoczesnym udzielaniu im pomocy.

Słowa kluczowe

Bank Światowy, międzynarodowa organizacja finansowa

Impact of the World Bank on the process of economic transformation in Poland, case studies (Summary)

The article is an outline of a framework for cooperation granted to Poland by the World Bank. Adoption of the proposed themes in Poland seems to be very reasonable from the point of view state that has undergone transformation. Poland is responsible for providing direct beneficial relationship with the European Union. It is also concerned with the political, social and economic development of other countries through the process of real integration.

Key words

World Bank Group, economic transformation